

175 LEpra VAK'ASINDA KLİNİK VE HİSTOPATOLOJİK BULGULAR VE HİSTAMİN TESTİNİN ROLÜ

Konuralp Arda (x)

Lütfullah Aksungur (xx)

Sebahat Kot (xxx)

ÖZET

Son bir kaç yıl içinde klinğimizce tesbit edilen 174 lepra vak'asında lepra tipleri cinslerine göre tanzim edildi. Hangi tipleranın erkeklerde, hangisinin, kadınlarda çok bulunduğu araştırıldı.

Tanı koymada zorluk çektiğimiz bazı lepra türlerinde histamin testinden yararlanıldı.

GİRİŞ

Klinğimiz, lepra insidansının yüksek olduğu bir bölgede bulunmaktadır. Bu bakımdan bir kaç yıl içinde servimize tesbit edilen 175 lepra vak'asında, lepranın tipleri ve cinsiyete göre dağılımı incelendi. Hastalıkta yaşın önemi üzerinde duruldu. Ayrıca teşhiste zorluk gösteren border-line lepranın neural tipinde, histamin testinden faydalanmanın çok isabetli ve lüzumlu olduğu kanısına varıldı.

Materyal ve Metot :

Tesbit ettiğimiz bu 175 vak'anın cinsiyete göre tiplerini ayıracak olursak lepromatöz tipte 26 kadın 59 erkek, borderline tipte 21 kadın 41 erkek, tü-

berküloid tipte ise 6 kadın 22 erkek vardı. (Tablo: 1).

Hastalarımızın yaş durumuna gelince, evvela çocuk gurubuna giren 0-15 yaş arasında cinsiyet, bakımından büyük farklar tesbit ettik. 0-5 yaş arasından tek bir hasta vardı borderline tipte ve erkekçi. 6-10 yaş arasında üç erkek çocuğa iki kız çocuk vardı. Kızlardan biri, lepromatöz diğeri borderline tipe giriyordu. Erkeklerden ikisi lepromatöz, bir tanesi borderline lepralıydı. 11-15 yaşgurubunda ise 6 erkek çocuğa mukabil 1 tane kız vardı. Tablo 2.

Adütlerde hastalığın seyri yaşa göre değişiyordu. 15-20 yaş arasındakilerde lepra insidansının oldukça yüksek olmasına karşılık, 21-25 yaş arasında bu oran düşüyordu 25 ten sonra ise tekrar

(x) Samatya Sigorta Hastahanesi Cildiye Asistanı.

(xx) Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Cildiye Profesörü.

(xxx) Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Cildiye Mütchassısı.

Tablo 1. 175 lepra vak'asında lepranın üç ana tipinin, cinsiyete göre dağılımı.

Cinsiyet	2,3,4,5).			Toplam
	Lep. Lep.	Bord. lep.	Tüb. Lep.	
	26	21	6	53
Kadın	(% 49)	(% 40)	(% 11)	(% 100)
	59	41	22	122
Erkek	(%49)	(% 34)	(% 17)	(% 100)
	85	62	28	175
Toplam	(% 49)	(% 35)	(% 16)	(% 100)

Tablo 2: 0-15 yaş gurubunda lepranın cinsiyete göre dağılımı ve tipleri.

0;4	6-10		11-15	
Er.Bor.3	Kız Bo.8	Er. Le. 12	Er. Le. 12	Er. Le. 12
	" L.10	" T. 12	" T. 12	" T. 12
	Er. L. 7	T. T. 12	T. T. 12	T. T. 12
	Er. L. 6	" L. 13	" L. 13	" L. 13
	Er.Bor. 10	Kız B. 15	Kız B. 15	Kız B. 15
		Er. B. 15	Er. B. 15	Er. B. 15
		Er. B. 15	Er. B. 15	Er. B. 15

artarak en yüksek orana erişiyordu. 40-50 yaş arasında tekrar azalma başlıyor fakat 55 ten sonra tekrar yükseliyordu.

İncelediğimiz bu 175 lepra vak'asının bazılarına teşhis koymada güçlüklerle karşılaştık. Zira border-line Tüberküloid lepra ile, tüberküloid lepranın nöyral tipine teşhis koymak çok zor olmaktadır. Tablo IV te görülen 62 Borderline hastadan 8 kadın, ve 18 erkek

hasta zor teşhis edilenlerdi. Çünkü bunlara ait herhangi bir cild lezonu olmadığı gibi basilde bulunmamaktaydı. Yalnız sinir atrofisine ait bazsekeller mevcuttu. Bu vakalardan alınan cild biyopsileride lepraya ait tipik histopatoloji göstermemekteydi. Sadece dermiste uzanan bazı linear hücre infiltrasyonları mevcuttu.

Bunlardan bir tanesi olan M. A. sol bacak malleol altındaki kurutulmuş kepekli, hafif exülsere bir lezyonla kliniğimize müracaat etti. Aynı zamanda ayak tabanındakuruluk ve hiperkeratoz vardı. Vücudunun başka bir yerinde herhangi bir lezyon yoktu. Daha evvel İstanbul'un bir hastahanesinde ekzema tedavisi görmüştü. Bizde hastaya "atrofi Blanche" teşhisi koyduk ve biyopsi aldık. Fakat biyopside atrofi blanche ait herhangi bir bulgu yoktu. Lepraya ait de bir patoloji mevcut değildi. Fakat bu arada hastanın

Tablo IV: Border-line leprada aktif lezyonlu basil müsoet vak'alara deride herhangi bir lezyon olmayan basil menfi ve sinir atrofisine bağlı sekel gösteren vak'alar.

Cinsiyet	Aktif lez. lu Basil + Vakl.	Sekelli ve basil menfi vak'alar	Toplam
Kadın	13	8	21
Erkek	23	18	41
Toplam	36	26	62

yarasının kapanmadığını gördük ve .epradan şünelendik. His muayenesi yapınca ısı ve temasa karşı duyarlılığın bozulmuş olduğunu gördük. Bu hastaya sonradan teşhis için histamin uygulanca testin negatif olduğunu tesbit ettik. İkinci vak'amız A. F. adında 3 yaşında bir erkek çocuktur. Yüzünde bir lira büyüklüğünde granümatöz bir lezyonla geldi, lupus vulgaris teşhisi ile yatırıldı. Bir iki makülde kolunda vardı; bunlardan başka bir lezyon mevcut değildi. Yanaktaki lezyondan alınan biyopside tipik lepromatöz lepra görünümü ile karşılaştık. Yanında refakati olarak bulunan dedesini iyice sorguya çekince, çocuğun annesinin Elâzığ Lepra Hastahanesinde olduğunu öğrendik. Buna yapılan histamin testide negatif netice verdi.

İncelediğimiz bu 175 vak'ada karşılaştığımız önemli bulgulardan biri damar endotelinde basil tesbit etmemiz. Bir başasıda, iki lepromatöz lepra vakasının histopatolojilerinin, neurofibromatosisi hatırlatan sınıt tümörünü taklit etmiş olmalarıydı.

TARTIŞMA

Tesbit ettiğimiz vakalarda leproatöz ve border-line tipler daha fazla bulunmakta. Bu demektir ki bölgemizdeki lepralılarda immünolojik direnç oluça düşük. Eğer immünolojik direnç yüksek olsaydı vak'a aramız ya tüberküloid, veya border-line tüberküloid veyahutta neural tip olarak karşımıza çıkacaktı (2, 3).

Hastalığın yaşa ve cinsiyete göre dağılımına gelince: 0-5 yaş arasında yalnız 1 erkek çocuk olduğu için cin-

siyet oranı yapamıyoruz. Fakat 6-10 arasında hastalık erkeklerde % 60, kızlarda ise % 40 oranında, 11-15 yaş arasında ise bu oran erkeklerin aleyhine gelişmektedir. Zira hastalığa tutulan erkek oranı % 85, kız oranı ise % 15 olarak tesbit edildi. Pubertede erkeklerde hastalığın fazla görülmesinin nedeni, bu yaşlarda erkeklerin daha ağır işlerde çalıştırılmaları ve cinsi faaliyetin başlaması olabili. Buna mukabil beslenme ve hijyen şartlarının kötü bulunması da yarımcı faktörler arasında sayılmalıdır. Ayrıca hastalığın manifest hale geçmesinde ruhi tesirlerinin önemli olduğu bilinmektedir. Nitekim 25 yaş civarında yaşam için daha tabil bir devre başladığı için bu sırada hastalık insidensinde biraz düşme olduğu görülüyor. Bundan sonra çoluk çocuk derdi başladığından geçim sıkıntısı arttığından vaka adedinde tekrar artma başlıyor ve bu devrede zirveye erişiyor. Bundan sonra 40-50 yaş arasında azalarak daha standart bir seyir takip ediyor. Çünkü bu devre hayatın sakin ve nisbeten huzurlu bir devresidir. 55 yaşından itibaren senilitenin verdiği mukavemet düşüklüğüne bağlı olarak tekrar hastalık artıyor.

Tipik lepra lezyonu bulunmayan, yalnız sinir atresisinden dolayı el ayak gibi organlarda sekelleri bulunan hastalara histamin testi yapınca, lepra için diagnostik olarak kabul edilen netice elde ediliyor, yani test negatif çıkıyor. Deri sinirleri normal olan kimselerin cildine % 01 lik histamin fosfattan 1 diziem verilince 45 saniye sonra pikür yerinden 1, 1,5, cm. uzakta bir eritem halesi meydana gelir. Bu bir reflex olaydır ve cildin somatik sinirlerinin sağlığını gösterir. Çünkü sinirler

histaminle uyarılınca innerve ettiği arteriyolün düz kaslarına etki ederek felç olmasını sağlar bundan dolayıda vazodilatasyon meydana gelir ve cild üzerinde eritem teşekkül eder. Bunun olmaması sinirin dejenere olduğunu gösterir (1).

Damar endotelinde basil tesbitine gelince bunun tam izahını bilmemekle beraber büyük bir ihtimalle, tüberkülozda olduğu gibi bir dev hücrelerinin başlangıcı olarak kabul edebilir veya hatta damarların peritelyal hücrelerinden meydana gelen fagositik bir fibroblast olarak düşünülür. Çünkü lepra basili septisemi yapar tarzda hiçbir zaman kanda serbest halde bulunmaz. Bazen Wandering histiositler dediğimiz fagositik hücre içinde bulunurlar.

Lepra histopatolojisinin sinir tümörünü taklit etmesi ise, sinir dokusunun basile karşı aşırı reaksiyon göstermesi ve etrafındaki bağ dokusunun çok fazla artarak sinir tümörüne benzemesinden dolayı meydana gelmektedir.

SONUÇ

Doğu Anadolu'da lepralılarda immüntenin çok düşük ve bu düşüklüğün erkeklerde daha fazla olduğu ayrıca yepromatöz ve borderline lepranın çok bulunduğu tesbit edildi. İmmünetesi yüksek olan kimseler sadece doku sekeli ile geldiğinde, histamin testinin tatbikinin çok lüzumlu olduğu anlaşıldı.

KAYNAKLAR

- 1- Domonkos A. N.: Diseases of the skin Sixth edition W.-B. Saunders Company Philadelphia - London 1971 P. 416.
- 2- Lever, W. F.: Histopatology of the skin Fourth edition J. B. Lippincott Philadelphia 1967 P. 304.
- 3- Rook, A., and Wilkinson: D. S. Textbook of Dermatology Second printed Blackwell Scientific Publications Oxford and Edinburgh 1969 P. 733.

SUMMARY

HISTOPATOLOGICAL AND CLINICAL FINDINGS IN 175 LEPROA CASES AND DIAGNOSTIC VALUE OF HISTAMINE TEST.

One hundred and seventy five cases were studied in our department. Previously in few years, in each of these cases the type of leprosy was definitely established. also male and female proportion in leprosy was found. On the other hand when diagnosis was difficult, histamin tests were used.